

Volt

Roderik Six

Volt

2019 Prometheus Amsterdam

voor de vrolijke raaf

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een
projectsubsidie van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

© 2019 Roderik Six

Omslagontwerp en -illustratie Sven Verhaeghe

Foto auteur Jelle Vermeersch

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

www.uitgeverijprometheus.nl

ISBN 978 90 446 3245 3

The sun shone, having no alternative, on the nothing new.

Samuel Beckett

Ø

Een handvol zand

Er is een storm op komst.

Nu zie je er nog niets van; een strakblauw vlies overspant het eiland en onder die koepel zit de zon gevangen.

Licht kaatst alle kanten op – zonder zonnebril is het niet te harden. Het ligt altijd op de loer. Als je onverhoeds vergeet je bril op te zetten, knalt het witheet je schedel binnen en veegt het je geest leeg. In één verkeerde oogopslag is alles weg en verblind val je stil: je hart stokt en je handen tasten panisch naar een schakelaar – die er niet is.

Je bent een flits geworden.

Je kunt alleen maar wachten, machteloos, en hopen dat je niet in elkaar zakt. Wachten – tot het licht alle hoekjes en kantjes heeft betast en besnuffeld, tot het alle rafels uit je schedel heeft gebleekt, tot het zich verveeld terugtrekt en ruimte prijsgeeft.

Wachten, tot de eerste schemer naar voren treedt.

Waar komt die schemer vandaan? Ergens moet het licht falen. Het slaagt er niet in om alles te verteren, om alle zwarte zaden weg te branden want hoe fel ze ook met wit

belaagd worden, altijd komen ze weer tot bloei, altijd groeien ze weer uit tot donkere rozen, tot een grote nachtuin waar alleen raven slapen en het teder as sneeuwt.

Je hoeft alleen te wachten.

Het komt terug.

Het donker komt altijd terug.

Als vanuit een bundel pluimen ontwaak ik.

Echt geslapen heb ik niet, wel gedoezeld, en ergens aan de rand lost nog een droomflard op. Er was iets hards, iets van ivoor, maar het beeld verpulvert voor ik het te pakken krijg.

Mijn arm ligt naast me, stram. Het zal een tijdje duren voor hij weer bruikbaar is, dus wacht ik nog even en staar naar de binnenkant van mijn oogleden – een karmijnen gloed gonst over mijn pupillen. Dat heb ik ondertussen geleerd: ontwaken zonder mijn ogen te openen.

Terwijl ik naar de rood opgloeiende haarvaatjes kijk – naar de binnenkant van mijn lichaam kijk – voel ik hoe zand zich tegen mijn kuit heeft opgehoopt. Vermengd met de zonnebrandolie zal het een droge korst vormen alsof een kannibalistische kok mijn onderbeen door pa-neermeel heeft gerold.

Een druppel zweet glijdt van mijn borst naar het kuiltje net onder mijn zonnevlecht, daar waar mijn hart ooit zat.

De lomper van een palmboom wiegt over mijn romp.

Een warme bries streelt mijn wang en ik hoor de branding.

Zo blijf ik een tijdje liggen, onder de zon.

Voorzichtig til ik mijn arm omhoog, mijn half verdoofde hand landt op mijn kin als een lauwe lap vlees en ik moet mijn best doen om niet te grijnzen. Mijn tanden drukken tegen mijn onderlip die onaangenaam opkrult onder de handpalm. Puur op wilskracht herover ik de controle en met mijn middelvinger schuif ik de zonnebril hoger op mijn neusbrug. De schaduw sluit nauwer aan en dan open ik mijn ogen.

Er is geen wolkje aan de lucht.

Klungelig richt ik me op. Steunend op mijn ellebogen laat ik de milde duizeligheid wegebben. Op de tast grabbel ik naar de koelbox die schuin tegen de palmboom staat. Ik ben het deksel vergeten af te sluiten en op de bodem, tussen de laatste ijsklonten, dobbert een flesje water. Gulzig neem ik een slok en meteen schiet de kou naar mijn voorhoofdsbolte – even dreigt er koppijn maar ik hou me onbeweeglijk en voel hoe ook de kille prikkeling wegsmelt.

Het is rustig op Fukuyama Beach, het strand waar ik bijna dagelijks kom. Omdat er op deze strook geen strooien schuilhutten zijn gebouwd en je voor de schaduw afhankelijk bent van een handvol palmen, lig ik er meestal alleen. Gaandeweg ben ik het als mijn privéstrand gaan beschouwen.

Dat zint me prima.

Verderop, bij de strandbar die wel rijkelijk omsingeld is door parasols en hemelbedden, hangen nog wat collega's rond, ik kan niet uitmaken wie precies, maar ook zij zijn aan het oprommelen. Handdoeken worden uitgeschud, snorkels worden in helblauw water schoongespoeld, iemand trekt een shirt over zijn roodverbrande pens en een

ober in een witte livrei stapelt halflege bekertjes op een dienblad.

Straks is er een bijeenkomst maar ik heb nog alle tijd. We moeten nergens heen.

Rechts is een rotspartij waar de vijf pelikanen altijd verzamelen.

Ik mag er graag naar kijken: het zijn verbazend elegante dieren. Aan land zien ze er plomp uit met die druipende veren en die lange snavel die behangen is met een kwabbige onderkin, maar eens in het luchtruim zijn ze meesterlijk.

Onverstoorbaar zitten ze bij elkaar in de buurt. In stilte – ik heb ze nog nooit een kreet weten slaken. Regaal, dat is het woord.

En dan gebeurt het.

Eentje spreidt traag zijn vleugels en wipt, alsof een hand van lucht hem optilt, de hoogte in. Loom zweeft hij boven de branding, schijnbaar onverschillig voor de scholen vissen die zich net onder het wateroppervlak schuilhouden.

Maar geen vogel vliegt zomaar.

De pelikaan duikt en scheert laag over de golven om dan terug steil omhoog te schieten. Op het toppunt van zijn klim – even valt hij stil alsof hij een glazen plafond aantikt – maakt hij een tegenhoekse zwenking om dan zijn vleugels dicht te klappen en als een bom naar beneden te storten. Zijn snavel doorboort het water, schuim spat op, en een seconde later drijft hij weer rustig op zijn buik.

Als je goed kijkt, zie je ze spartelen, die paar vissen die hij in zijn lederachtige fuik gevangenhoudt. Kleine bobbelingen, als babyvuistjes die tegen een buikwand stompen,

wanhopig op zoek naar een uitgang, naar een weg uit de duisternis.

Lang begreep ik er niets van.

Vanwaar die valse zweefvlucht? Waarom dat plotse stijgen en die dwaze draaibeweging? Het lijkt zo'n pijnlijk manoeuvre.

Plons na plons heb ik toegekeken, vanachter mijn zonnebril, met mijn ellebogen op mijn knieën terwijl ik warm zand tussen mijn vingers liet glijden. Pas na mijn bezoek aan Sebastian, waar ik deels uit verveling en deels uit oprechte belangstelling voor zijn rare werkplek langsging en dat ene boek opensloeg, had ik het door.

Het antwoord lag al die tijd in de palm van mijn hand.

De vogel teert op angst.

Dat had ik moeten weten.

De pelikaan werpt eerst zijn brede schaduw over het water en drijft zo de vissen voor hem uit. Bang zwemmen ze in troep weg, en het zijn de jongsten die achteraan proberen aan te sluiten. De traagsten, de zwakken – die moet hij hebben. Maar hij heeft niet de tijd om in een lus te zweven; eens de slagschaduw verdwijnt, verandert de school prompt van koers. Dus moet hij die ruggelingse schroefbeweging maken om de achterblijvers uit het water te roven.

Maar daar houdt het niet op.

Zoals altijd zijn er kapers op de kust.

Vaak, wanneer de pelikaan met een bek vol spartelende vis op het water ronddobbert, komt er een meeuw pardoes op zijn rug zitten. Ongegeneerd. Alsof de pelikaan een boei is waarop-ie even kan uitrusten. De meeuw weet dat hij vervelend is. Dat is ook de bedoeling. Want wil de pelikaan

hem verjagen, dan moet hij naar zijn berijder happen en dat kan niet zonder zijn prooi te lossen. En daar is het de meeuw om te doen: de pelikaan zodanig sarren dat er een vis van tussen zijn snavel glipt – die hij dan lekker inpikt. Waarom jagen als je kunt stelen?

Het lukt meestal. De pelikaan lijkt er zelfs in te berusten; het is slechts een klein offer, een kruimel die van de koninklijke tafel valt. Het moet vernederend zijn, zo'n minderwaardige schreeuwvogel op je rug gedogen. Anderzijds vreet de meeuw wat jij uitspuwt.

Maar bedenk de vis. De kortstondige vreugde van de vis die denkt dat hij alsnog uit de donkere muil kan ontsnappen. Die genster hoop die door dat petieterige brein schiet – een fractie van een seconde is er licht en vrijheid, en dan, onvermijdelijk, de dood.

Het is een vermakelijk schouwspel.

Ik kan het uren gadeslaan.

Met de romigheid van een monkellach om mijn lippen, sta ik ten slotte toch op.

Ik schuif mijn voeten in mijn teenslippers, veeg wat zand van mijn schenen en schud het strandlaken uit. De koelbox kieper ik leeg tegen de palmboom; een ijsplinter glibbert weg, de zon in, en lost dan op in een glinstering.

Meer heb ik niet bij – een strandlaken, een koelbox waar een leeg flesje in rond rolt, en een lichaam.

Rozig van de warmte slof ik het strand af. De parking is amper een paar stappen omhoog maar de hitte heeft zich in mijn kuiten genesteld. Mijn benen zijn van hooi, dikke ballen, ergens op een verlaten maaiveld, ergens in een nazomer.

De zwarte Navigator staat pal in de zon. Brutaal. En Benji staat er onbewogen naast.

Wanneer hij me ziet aankomen, klapt hij een zwarte parasol open. Ik voel mijn gezicht verstrakken, voel hoe de room stremt. Ik probeer mijn hijgen te onderdrukken en als ik even opkijk klit alles – de wagen, Benji, de parasol – samen tot een dreigende bol, een vochtig zwart gat met trillende randen.

Is er een storm op komst? De lucht is stroperig, alsof je heet schuim inademt. Je krijgt er nooit genoeg van binnengeslokt, altijd kom je net dat hapje tekort.

Benji draagt de nacht met zich mee. De schaduw is een zegen. Ze schenkt geen verkoeling maar ongehinderd je ogen kunnen openen, voelt als een weldaad.

Bijna zonder dat ik het gewaar ben, heeft hij het strandlaken en de koelbox uit mijn handen genomen. Hij reikt me een fris doekje aan dat vaag naar limoen ruikt. Ik dep er mijn gezicht mee af en ruil het daarna in voor een glas koel bruiswater.

De handelingen zijn ingesleten. Doekje, glas, parasol – alles wisselt vlotjes van hand. We hoeven er niet bij na te denken: dit zouden we ook in het donker kunnen volbrengen.

Voorzichtig, beducht op hoofdpijn, neem ik kleine slokjes. Ik laat het water langs mijn tanden sprankelen voor ik het doorzwelg. Eens in mijn keel is het al lauw.

Nu moet mijn shirt uit.

Opnieuw krijg ik van Benji een gekoelde handdoek waarmee ik mijn gehavende romp afveeg.

Er is geen gêne.

Dit is niet mijn lichaam. Dit is slecht een homp vlees die gedroogd moet worden.

Tot slot krijg ik een vers shirt dat heerlijk zacht over mijn huid valt.

Benji houdt het portier open en ik klim langs de treeplank in de wagen en even huiver ik: Benji heeft de airco netjes laten voordraaien. Al die tijd liep de motor maar dat hoor je niet. Het is pas wanneer je hem uitschakelt dat het zoe-men wegvalt. Dan hoor je een diepere stilte invallen, een stilte die er voorheen niet was.

Het is een gave machine, soepel als een dagdroom. Toch beschikt hij over zo veel paardenkracht dat je in je stoel-leuning wordt gedrukt wanneer je de gaspedaal induwt, wat, gezien de bepantsering, een wonder mag heten.

Meestal laat ik Benji rijden. Niets zo zalig als vervoerd worden. Nergens op hoeven te letten, geen handelingen verrichten, gewoon achteroverleunen, verplaatst worden, gedachten in vrij terwijl het landschap getemperd door de getinte ramen langs je heen zoeft.

Geruisloos stuiven we weg. Benji kent de wagen door en door, beheerst hem, lijkt er zelfs van te houden. Hij zorgt er goed voor. Ondanks het eeuwige stof en het zand en de sporadische buien – hoelang is dat geleden? – die strepen in het koetswerk trekken, glimt hij alsof hij net uit de garage komt gebold. Geen idee hoe Benji het doet maar van-binnen ruikt hij altijd naar nieuwe auto.

Na een lichte klim over een grindweg – Benji klikt even de vierwielaandrijving aan zodat we geen vaart verliezen – ko-

men we op het asfalt terecht. De wegen op het eiland zijn in belabberde staat maar omdat we allemaal met Jeeps, Escalades en Hummers rondrijden, doen we er weinig aan. We voelen de putten en barsten niet, merken ze alleen op wanneer een inlander in zijn opgelapte wrak over de weg slalomt om ze te vermijden, net voor ze deemoedig aan de kant gaan staan om ons voorbij te laten. We rijden altijd veel te snel om ze goed te kunnen bekijken – het komt niet eens in me op om langs zij te gluren want ik weet hoe ze erbij zitten: neuzen naar voor, blik strak op de horizon gericht. Alles om oogcontact te vermijden.

Aan een rond punt duiken we gezwind een zijweg in.

De berm en de bermen zijn dichtbegroeid met struiken en lage bomen waarvan de kruinen plat tegen de grond hangen; het is de gesel van de wind die hen tot die knieval dwingt. Allemaal hebben ze venijnige stekels op hun takken en hun bladeren zijn taai als gummi; grazers hebben hier niets te zoeken, voor ander wild is het een prima schuiloord.

Af en toe schiet een hagedis over de weg. Kwieke dier-tjes, een bliksemflits op pootjes. Toch zijn ze soms te traag. Her en der plakken hun uitgedroogde kadavers aan het asfalt, netjes in twee verdeeld door een bandenspoor, hun geschubde staart nog knikkend in de bries.

Benji laat zijn raampje naar beneden glijden. Naast de versnellingspook glimt het handvat van zijn machete, het hout gepolijst door zijn blanke palm.

Ook ik laat mijn raampje naar beneden zoemen. Terwijl de lauwe wind door mijn haren woelt, haal ik de Glock uit het handschoenkastje. Het pistool ruikt naar olie. Ik controleer de veiligheidspal en de kamer, en schroef de dem-

per op de loop. De lader klakt feilloos in de kolf. Het is een behaaglijk geluid, alsof er diep in mijn hersenschors ook iets op zijn plaats klikt.

Benji gaat trager rijden.

Insecten spatten hoorbaar op de voorruit uiteen. Kleine tikjes. Smurrie op het glas.

Tussen ons: een stilte.

Ik zit voorover geleund, de loop losjes op de zijspiegel.

De zon streelt de machete. Dat ding is vlijmscherp. Elke avond hoor ik hem wetten: een traag, schrapend geluid in de pasgeboren nacht. Hij is er akelig precies mee. En snel.

Ooit zag ik hem lichtjes zwenken en bijna terloops uithalen. In de achteruitkijkspiegel zag ik de kop over het beton stuiteren. Toen ik langszij keek, lag de machete alweer op zijn schoot, druipend.

Een tijd lang rijden we verder. Doelloos. In sluimerstand.

Dan zie ik in het kreupelhout iets bruins verschuiven.

Ik aarzel niet, haal driemaal de trekker over. Vederlicht – kleine schokjes in mijn pols. Er is een beetje rook, de gouden flits van opwippende patronen, de aangename geur van cordiet.

We stoppen niet.

Niet om te zien of we iets geraakt hebben, niet om triomfantelijk souvenirs te verzamelen. Ze hoeven niet dood te zijn. Hen raken is voldoende, bloed is genoeg. Eens gewond zorgen hun soortgenoten voor de rest. Het is hoe dan ook geen overwinning, maar bittere noodzaak.

Maar we stoppen niet. Nooit.

De raampjes zoemen terug omhoog. Benji zet de airco weer aan. Het heeft verder geen zin meer: ze hebben de knallen zeker gehoord, ondanks de demper. Nu zullen ze verder bij de weg vandaan blijven en zich dieper in het struikgewas terugtrekken.

Of net niet. Heel soms zijn ze op wraak belust en komen ze net massaal tevoorschijn om de wagen met doodsvrachting aan te vallen. Dan kan het hun niets schelen. Dan heb je een ravage van bloed en tanden. Mij is het maar één keer overkomen; het is niet voor herhaling vatbaar.

Benji drijft de snelheid op.

Ik zet de pal op veilig, schroef de demper af en leg hem terug in het foedraal.

De loop gloeit na op mijn dijbeen. In mijn hoofd: de echo.

Het is niet zo dat ik aarzel. Er komt gewoon geen twijfel bij te kijken. Nog voor het dilemma – vuren of niet? – mijn brein heeft bereikt, heeft de wijsvinger al beslist. Misschien haalt hij net daar zijn naam vandaan. Misschien vellen zij het oordeel: wie ze aanwijzen in de rij, welke knop ze indrukken, hoeveel pillen ze in een ontvankelijke palm schuiven, welke lippen ze zachtjes het zwijgen opleggen. Misschien zit alle wijsheid verscholen in die paar vingertoppen waarmee we de wereld aanraken.

Het is ook niet zo dat een demper het geluid uitwist. Dat zag je vaak in spionagefilms: een man in een elegante smoking vuurt een gedempt wapen af en het schot klinkt nauwelijks luider dan het snerpen van een rijzweep. Een zuchtje lucht en de doffe bonk van een neerziggende snoodaard, meer hoor je niet. Dat is larie. Een demper verplaatst

het geluid, laat het elders tot ontplooiing komen, ver weg van de bron, en die misleiding is handig: je verraad je locatie niet. En je hoeft geen oordopjes te dragen, ook makkelijk in deze hitte.

Neen, de donder van de dood laat zich niet temperen. Ze zal altijd gehoord worden, soms rommelig in de verte, meestal kraakhelder in je hoofd.